

Pod petíciu proti TTIP sa nakoniec podpísalo viac ako 3,2 milióna Európanov

6. októbra 2015 sa oficiálne skončil zber podpisov pod petíciu požadujúcu zastavenie rokovaní medzi Európskou komisiou a USA o tzv. Dohode o Transatlantickom partnerstve v oblasti obchodu a investícií (TTIP) a odmietnutie ratifikácie podobnej dohody s Kanadou (CETA). Počet signatárov je rekordom odvtedy čo prebiehajú podobné petície v rámci Európskej Občianskej Iniciatívy (EOI) umožnenej Lisabonskou dohodou.

Zámerom takýchto petícií, ktoré, ak majú byť uznané, musia mať aspoň milión podpisov občanov EÚ pôvodom z rôznych členských krajín, je upozorniť Európsku komisiu na existenciu nejakého závažného problému. Ak takáto iniciatíva spĺňa všetky formálne náležitosti, musí sa s ňou Európska komisia zaoberať, ale v žiadnom prípade nie je povinná vyhovieť nastoleným požiadavkám. Tak ako je to i v prípade petície proti TTIP, väčšinou sa jedná o témy, ktoré sú pre EK horúcim zemiakom a preto sa takéto iniciatívy snaží „administratívne vybaviť“ bez toho aby splnila požiadavky, to znamená, že podstatou „vybavenia“ je zdôvodnenie „prečo to nejde“ a vymenovanie čo všetko EK v danej oblasti urobila.

V prípade petície proti TTIP nedôjde ani k tomuto, pretože v septembri 2014 EK zamietla žiadosť na oficiálnu registráciu tejto iniciatívy ako EOI. Bruselská inštitúcia to zdôvodnila tým, že jej neprináleží iniciovať zastavenie rokovaní o TTIP, pretože na rokovanie dostala mandát od 28 členských štátov a iba tieto sú kompetentné zastaviť rokovania.

Tím okolo iniciatívy „Stop TTIP“, ale túto prekážku obišiel tak, že sám zabezpečil manažovanie petície zo svojej internetovej stránky. Treba povedať, že oponentom predmetných rokovaní nejde ani tak o donútenie Európskej komisie (ako je to vysvetlené vyššie, to je skoro nemožné), ale zvýšiť politický tlak na tých, ktorí budú o TTIP v konečnom dôsledku rozhodovať, teda na poslancov Európskeho parlamentu. A na to bohato stačí i takáto forma petície, pretože ako to ukázala diskusia o rezolúcii EP k TTIP (jún a júl 2015) veľká časť poslancov je dnes veľmi skeptická i keď zatiaľ súhlasia pokiaľ ide o princíp. Prvou skúškou EP bude hlasovanie v prospech ratifikácie CETA, ku ktorému má dôjsť v najbližších mesiacoch. V tejto súvislosti už existuje historický precedens z roku 2012, keď EP, na všeobecné prekvapenie, zastavil medzinárodnú dohodu proti falšovaniu (luxusných obchodných značiek). Vo všetkých týchto prípadoch ide predovšetkým o ochranu záujmov nadnárodných spoločností.

V prípade TTIP ale existuje ešte jedna možnosť na ktorú narážala už EK, keď minulý rok odmietla formálne zaregistrovať predmetnú občiansku iniciatívu: požiadavka zo strany jednej alebo viacerých členských krajín o zastavenie rokovaní. Nie je to úplne vylúčené, pretože vlády Francúzska, ale predovšetkým Nemecka sú vystavené obrovskému tlaku zo strany svojich občanov, ktorí dohodu odmietajú. I v tomto prípade existuje precedens: v roku 1998, vtedajší francúzsky premiér Lionel Jospin, na základe poverenia svojou vládou, zastavil podpísanie Multilaterálnej dohody o investíciách. Pripomeňme, že dnešné bilaterálne dohody o obchode a investíciách sa okrem iného snažia presadiť to čo bolo v roku 1998 odmietnuté.